

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Lucasacademie te GENT

Hoofdstructuur deeltijds kunstonderwijs

Instellingsnummer 50666

Instelling Sint-Lucasacademie

Directeur JEROEN FRATEUR, ANNE DE CONINCK

Adres Ingelandgat 34 - 9000 GENT

Telefoon 09-233.80.34

E-mail directeur@sintlucasacademie.be

Website www.sintlucasacademie.be

Bestuur van de instelling VZW IC Sint-Lucas

Adres Oude Houtlei 44 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 25-10-2016, 26-10-2016, 27-10-2016, 28-10-2016, 29-10-2016,

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 29-10-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 17-01-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Wouter CORNILLIE

Teamleden Dirk ROMBAUT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming	8
3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldhouwkunst	12
3.1.1.3 Beeldende kunst: keramiek	15
3.1.1.4 Beeldende kunst: tekenkunst	17
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	20
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	22
4.1 Evaluatiesysteem	22
4.2 Evaluatiepraktijk	23
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE	27
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE	29
6.1 Wat doet de academie goed?	29
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	29
6.3 Wat moet de academie verbeteren?	30
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	31

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
 - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Sint-Lucas Academie-Gent ligt sinds haar oprichting in 1862 mee aan de basis van het groter geheel aan onderwijsinstellingen voor architectuur- en beeldende kunst in het centrum van de stad. Samen met de de Kunsthumaniora Sint-Lucas behoort deze academie tot hetzelfde Inrichtend Comité Sint-Lucas Gent vzw. De overige twee onderwijsverstrekkers, het Departement Beeldende Kunst LUCA School of Arts en de Faculteit Architectuur van LUCA School of Arts van de KU Leuven, behoorden daar tot 1995 ook toe.

Vanzelfsprekend kennen de vier kunstscholen een grote verbondenheid. Naast hun infrastructuur delen zij onderwijzend of ondersteunend personeel. Ze wisselen ook regelmatig leerlingen uit. Door het succes van de andere instellingen heerst reeds jarenlang een nijpend gebrek aan ruimte. Tien jaar terug is de site grondig gerenoveerd en uitgebreid. Vorig jaar openden de hogeschool en de universiteit een nieuwe vestigingsplaats in de buurt. Voor de inrichtende macht blijft het een uitdaging om de academie te voorzien van voldoende materiële en infrastructurele middelen.

De academie kent al decennialang een dalend leerlingenaantal. Sinds de vorige doorlichting in 2005-2006 daalde dat met meer dan een kwart. Tot dan was dit te wijten aan de evolutie van de middelbare graad. Sindsdien stabiliseert deze laatste zich en laat de impact van de hogere en de specialisatiegraad zich duidelijk gevoelen. Sinds 2002-2003 tot 2014-2015 daalde het leerlingenaantal van deze graden met bijna de helft. Op Vlaams niveau dalen deze vierjarige hogere graadsopleidingen ook, zij het met 18%. Opmerkelijk is de omgekeerde tendens in Vlaanderen van de vijfjarige opleidingen in de hogere graad. In dezelfde periode groeiden deze met maar liefst 22%.

Sinds 2014-2015 zette het leerlingenaantal in de hogere en specialisatiegraad aan de academie een tegenbeweging in en steeg dit aantal met 20%, in één jaar tijd. Het dalend leerlingenaantal van de lagere graad heeft met zijn beperkt aandeel van iets minder dan één derde van de academie, weinig impact op de evolutie van het geheel, waardoor er nog groeipotentieel is.

Voor het **erkenningsonderzoek** staan de volgende vier vakken in de focus: algemeen beeldende vorming, beeldhouwkunst, keramiek en tekenkunst. Voor deze vakken voldoet de academie niet aan de erkenningsvoorwaarden. De afstuderende leerlingen van alle opties uit de focus leveren authentiek en artistiek boeiend werk. Ze zijn gehinderd in het bereiken van de leerplandoelstellingen door een laag pedagogisch comfort in de meeste lokalen. Daarnaast ontbreekt de rapportering van de evaluatiepraktijk. Het onderwijsaanbod van de algemeen beeldende vorming mist leerlijnen over het hele opleidingstraject. De evaluatiepraktijk in alle vakken uit de focus echter, toont onvoldoende aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen uit het leerplan bereikt hebben. Vele opleidingen zijn gericht op uitbreidingsdoelen. De academie wenst competentiegericht te evalueren. De geëvalueerde doelen dienen duidelijk gelink te worden aan de leerplannen of aan het onderwijsaanbod. In verband met de doorstroomcijfers kent de academie belangrijke uitdagingen. Opvallend veel gestarte leerlingen haken vroegtijdig af. De aantallen liggen boven het Vlaams niveau.

Voor het **kwaliteitsonderzoek** staan twee processen in de focus: evaluatiesysteem voor het personeel en de evaluatiepraktijk. Het juridisch luik van het personeelsbeheer dat onder andere de functiebeschrijvingen en de functioneringsgesprekken regelt, is door de inrichtende macht verankerd in het Arbeidsreglement. De twee halftijdse directeurs, met een gedeeltelijke lesopdracht in de eigen school, voeren het personeelsbeleid zonder de toepassing van een individuele functiebeschrijving. Daarnaast bestaat geen duidelijkheid over wie hen in de functie als leerkracht evalueert, net zoals over de invulling van een preventieadviseur psychosociale belasting. Dit alles samen maakt dat het aanstellings- en evaluatiebeleid zich in een zwakke en kwetsbare positie bevindt en nood heeft aan heel wat concretisering. Het lerarenteam besteedt veel aandacht aan competentiegericht evalueren. De vele gesprekken in groep en de evaluatiegesprekken leveren de leerlingen nuttige inzichten op over hun werk en persoonlijkheid. Zij weten echter niet in welke mate zij bepaalde leerplandoelstellingen uit de opleiding bereikt hebben. De evaluatie- en rapporteringspraktijk vult dit niet aan. De evaluatiecriteria op de evaluatiefiche blijven voor elke graad en leerjaar gelijk, ongeacht de verschillende leerinhoud. De beoordeling toont geen specifiek profiel of evolutie van de leerling. Het ontbreken van de rapportering ontnemt de leerling de kans te weten te komen waar hij zich bevindt in zijn ontwikkelingstraject.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Specifiek moet ze de nodige veiligheidsmaatregelen nemen in de vleugel met lokalen van de lagere graad, de sterrenwachtvleugel, conform de bepalingen uit het brandweerverslag van 2014. Daarnaast moet de instelling over een gunstig brandpreventieverslag beschikken. Verder moet ze de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de gehele leeromgeving verbeteren. De academie krijgt eveneens een beperkt gunstig advies voor het erkenningsonderzoek.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Beeldende kunst

- algemeen beeldende vorming
- beeldhouwkunst
- keramiek
- tekenkunst

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Personeelsbeheer

- Evaluatiesysteem

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming

Voldoet niet

De leerlingen zijn gehinderd in het bereiken van de leerplandoelstellingen door een gebrek aan leerlijnen in het onderwijsaanbod, een laag pedagogisch comfort in de lokalen en het ontbreken van een effectief ondersteunende evaluatie- en rapporteringspraktijk. De geëvalueerde doelen kennen geen duidelijke link met de minimum leerplannen.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting, in het schooljaar 2005-2006, daalde het leerlingenaantal van deze optie met 28 %. Op Vlaams niveau steeg deze met 28,5 %. Het aandeel van deze optie binnen de academie daalt in dezelfde periode lichtjes, van 27 % tot 26 %, en blijft hiermee ver onder het Vlaams niveau van 70,9 %. Hiermee mist de academie een solide basis van jongeren met doorstroommogelijkheden naar de middelbare graad.

De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. De optie kent een hoge uitval. Enkele steekproeven leren dat slechts 15 % van de leerlingen uit het eerste jaar doorstromen naar het zesde jaar. Enkele jaren geleden was dit nog 24 %, ongeveer zoals het Vlaams gemiddelde.

De optie kent met 34 % een lage doorstroom naar de middelbare graad. Vorige jaren lag dit met 40% dicht bij het Vlaams gemiddelde.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

Het onderwijsaanbod behandelt de meeste leerplandoelstellingen uit het minimumleerplan en daarbovenop ook uitbreidingsdoelen. De realisatie van ruimtelijk werk wordt gehinderd.

De vakgroep heeft geen duidelijk zicht op de volledigheid en de doelgerichtheid van haar programma. Een systematische controle hierop ontbreekt. Uit documentenanalyse, klasbezoeken en gesprekken blijkt slechts een weinig horizontale en verticale samenhang. De vakgroep spreekt geen leerlijnen over het hele opleidingstraject af.

Conform de artistiek pedagogisch visie (APV) van de academie streeft de vakgroep duidelijk naar de algemene doelstelling uit het minimum leerplan. Ze wil bijdragen tot de brede ontwikkeling van elk leerling en focust op de beeldende ontwikkeling van vaardigheden, kennis en attitude. Ze stelt hierbij de leerling centraal. Veel aandacht gaat uit naar de creatieve ontwikkeling. Het gerealiseerde werk toont dit duidelijk aan. Het resultaat van de meeste opdrachten is heel divers en beeldend aantrekkelijk. Het artistiek leerproces leidt naar een breed bewustwordingsproces.

De opdrachten bieden de leerlingen een divers en een evenwichtig aanbod op gebied van techniek, de beeldaspecten, licht en kleur. Daarnaast voorziet het aanbod de leerlingen van voldoende kunstinitiatie.

In de klassen heerst een aangename en vaak gedisciplineerde sfeer waarbij de leerlingen met plezier aan het werk zijn. Ze voelen zich door de opdrachtoomschrijvingen goed aangesproken om op een persoonlijke manier tot beeldend resultaat te komen. Regelmatig nemen de groepen deel aan projecten in de buurt en tonen ze hun werk aan een breed publiek.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De ateliers beschikken over onvoldoende mogelijkheden om het pedagogisch comfort te garanderen dat nodig is voor een normale werking zoals het minimum leerplan voorschrijft. De atelierruimtes missen wandpanelen om voldoende werk van de leerlingen op te hangen. Hierdoor ontbreekt in de ruimtes vaak de noodzakelijke artistieke en inspirerende sfeer. De opbergmogelijkheden om materiaal en werken te bewaren zijn ook ontoereikend voor een comfortabele werking.

De academie mist de financiële middelen om zelfstandig de leerlingen een basis van leermiddelen aan te bieden. Daarom levert elke leerling een extra bijdrage voor de aankoop van het nodige verbruiksmateriaal zoals papier, verf, potlood, krijt, etc. Daarmee kan de academie voldoende verbruiksmateriaal ter beschikking stellen. Twee ovens van de academie laten toe dat keramisch werk kan gerealiseerd worden.

Een basis aan didactische of kunstzinnige boeken en ICT in de ateliers ontbreekt echter. De leerkrachten compenseren dit door hun persoonlijke materiaal aan boeken en laptops naar het atelier mee te brengen. Stapsgewijs investeert de academie in de aankoop van extra didactisch materiaal en ICT-middelen.

Infrastructuur

De academie gebruikt voornamelijk de theorielokalen van haar zusterinstelling, de kunsthumaniora. Dit beperkt haar om deze ruimtes te organiseren in functie van een atelier voor beeldende kunst. Deze situatie hindert de academie in haar opdracht om haar leerlingen de leerplandoelstellingen te laten bereiken.

Het meubilair is niet altijd ergonomisch geschikt voor de doelgroep of staat niet goed opgesteld om goede en interactieve werkvormen mogelijk te maken. Leerkrachten moeten naast de lestijden extra inspanningen leveren om een minimum aan comfort mogelijk te maken.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Vele evaluatiegesprekken in de klasgroep moeten de leerlingen informeren over hun ontwikkelingstraject en voorbereiden op de evaluatiemomenten. Binnen de vakgroep zijn hierover geen richtlijnen afgesproken en de koppeling met de evaluatiecriteria ontbreekt. Dit beperkt het gewenste effect van deze gesprekken bij de leerlingen.

Tweemaal per jaar evalueert elke leerkracht zijn eigen leerlingen. Zij doen dit aan de hand van een evaluatiefiche die voor alle opties dezelfde is. Tien evaluatiecriteria zijn erop gericht om competentiegericht te evalueren volgens een vijf-puntenschaal zodat een breed en duidelijk beeld van de leerling kan ontstaan. Daarnaast zijn op de fiche meerdere mogelijkheden voorzien om persoonsgericht commentaar te formuleren.

Per schooljaar toont de fiche de bevindingen van de eerste en de tweede evaluatie. Een tiental doelstellingen vormen de evaluatiecriteria met als doel competentiegericht te evalueren, maar de onsamenhangende wijze waarop ze zijn opgesteld laat dit niet toe. Daarnaast missen ze de link met het onderwijsaanbod en de leerplandoelstellingen uit het minimum leerplan. De persoonsgerichte commentaren vangen dit tekort niet op.

De evaluatie toont niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt hebben of waar een leerling zich bevindt in zijn ontwikkelingstraject. De verschillende beoordelingen, van de tien criteria per leerling, wijken nauwelijks van elkaar af. Daardoor tekent zich geen specifiek beeld van de leerling en zijn leerproces af.

De meeste fiches die tijdens de doorlichting konden worden ingezien missen voor het tweede semester de link tussen de beoordeling van de criteria en het algemeen puntentotaal.

Rapporteringspraktijk

De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld. De academie maakt hierbij een inbreuk op de regelgeving. De leerlingen krijgen geen duidelijk beeld van hun ontwikkelingstraject en wat hun haalbaar toekomstperspectief is.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

De leerbegeleiding werkt vanuit de dynamiek van een groep en de leervraag van elke leerling. De leerkrachten bouwen hiervoor een vertrouwensrelatie met elke leerling op. Het leerproces en het welbevinden van de lerende primeren boven zijn beeldend resultaat. Samen met de maatschappijgerichte projectwerking vormt de begeleiding een waardevolle pijler in de artistieke pedagogiek van deze academie. Dit maakt de leerinhoud betekenisvol en stimuleert de open geest en het zelfsturend vermogen van de leerling.

Bij aanvang van een nieuw schooljaar zijn de opdrachten in vele ateliers erop gericht om de beginsituatie van elke leerling in te schatten, maar de vakgroep beschikt niet over een afgesproken systematiek of kader om dit gelijkgericht en even kwaliteitsvol te kunnen doen. Aanvullend beroepen sommige leerkrachten zich op de vroegere evaluatiefiches van de leerlingen. Deze fiches fungeren voor een stuk als een leerlingvolgsysteem maar bieden weinig nuttige informatie.

Elke leerling kan duidelijk aangeven welke zijn wensen of verlangens zijn. In het kader van de vooropgestelde opdrachten stuurt de leerkracht de doelstellingen bij op basis van deze wensen. De vakgroep streeft naast beeldend kwaliteitsvol werk voornamelijk naar een individuele meerwaarde bij elke leerling. De leerbegeleiding biedt kansen voor elke leerling, ongeacht zijn persoonlijke beperkingen of talenten. Het gebruik van een schetsboek voor elke leerling vormt hierbij een belangrijke ondersteuning. Verschillende klasbezoeken tonen aan dat de leerlingen enthousiast tot authentiek en beeldend kwaliteitsvol werk komen.

Iedere opdracht sluit de leerkracht af met een bespreking in groep waarbij de leerlingen tot inzichten komen over wat goed gelukt is en welke de mogelijke werkpunten zijn. Dit stimuleert de motivatie en het zelfevaluerend vermogen van de leerling

Deskundigheidsbevordering	De vakgroep pleegt systematisch en regelmatig overleg over de leerinhoud binnen de verschillende ateliers. Alle jaarplannen zijn door de hele vakgroep gekend. Spontaan bezoeken de leerkrachten regelmatig elkaanders atelier, zien ze het gerealiseerde werk en wisselen ze sporadisch leservaringen uit. Hiermee bewaakt de groep haar divers en kwaliteitsvol onderwijsaanbod. De vakgroep streeft met haar overleg geen gelijkgerichte methodiek of kwaliteitsvolle didactiek na.
Inbreuk(en) op regelgeving	Inbreuk op BVR 31-07-1990, hoofdstuk IV, artikel 19. De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld.

3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldhouwkunst

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk toont niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen uit het minimum leerplan bereikt hebben. De geëvalueerde doelen kennen geen duidelijke link met de minimum leerplannen of met de leerlijnen uit het onderwijsaanbod.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting, in het schooljaar 2005-2006, schommelt het leerlingenaantal van deze optie lichtjes in stijgende lijn. Vorig jaar zakte dit aantal echter tot 8,7 % voor deze hele periode. Op Vlaams niveau daalde deze optie eveneens, met 30 %.

Het aandeel van deze optie binnen de academie steeg in dezelfde periode, van 2,7 % tot 3,3 %. Ze blijft hiermee ver boven het Vlaams niveau van 1,4 %. Dit heeft voornamelijk te maken met het lage aantal leerlingen in de lagere en middelbare graad, in verhouding tot de gemiddelde academie in Vlaanderen. De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Sommige leerlingen stromen door naar een andere optie binnen de academie. Een steekproef leert dat de doorstroom met iets minder dan 10% klein te noemen is.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

Het onderwijsaanbod is voor de beeldaspecten, de creatieve en artistieke ontwikkeling gelijk met de optie keramiek. Beide opties werken nauw samen en profileren zich aan de academie onder de noemer 'Atelier Ruimtelijk Werk – Beeldhouwen / Keramiek'.

De jaarplannen van beide opties vertonen met de nagenoeg identieke opdrachten en opbouw, een heel sterke horizontale en verticale samenhang. De aandacht in de plannen gaat voornamelijk uit naar formeel creatieve en inhoudelijk artistieke doelstellingen.

Conform de bepalingen in het APV is de focus gericht op de beeldend artistieke ontwikkeling van elke leerling. Ter ondersteuning zijn hiervoor duidelijke en goede leerlijnen ontwikkeld. De algemene vormingsdoelen bereiken de leerlingen duidelijk stapsgewijs zoals het minimum leerplan voorschrijft. Positief is dat de volgtijdelijkheid van de aan te leren technieken onbepaald is maar voortvloeit uit de vraag van de leerling, in functie van zijn artistiek traject. In het jaarplan zijn dan ook geen concrete opdrachten opgenomen die doelen op de leerplandoelstellingen voor bewerkingstechnieken. Waarneming naar model vormt hierop een uitzondering, conform de bepalingen van het leerplan en is voorzien van duidelijke leerlijnen.

Dit alles maakt dat de leerling vanaf het begin van de opleiding veel initiatief nemen in functie van zijn leerproces. Het onderwijsaanbod zorgt voor de nodige prikkels en inspiratie om het leertraject betekenisvol te ondersteunen. Stimulansen om grootschalig werk te realiseren biedt de academie echter niet.

De leerlingen werken zelfstandig en enthousiast met veel respect en interesse voor elkaanders werk. Iedereen verricht artistiek onderzoek dat hen in staat stelt keuzes te maken die leiden tot een eigen expressieve vormtaal. De leerlingen van de specialisatiegraad staan hier ver in en kunnen hun werk goed situeren ten opzichte van medeleerlingen of belangrijke beeldend kunstenaars. Hun projecten zijn artistiek interessant en technisch waardevol.

Onderwijsorganisatie Met een identiek uurrooster als de optie keramiek bewegen zowel de leerkrachten als de leerlingen zich vrij tussen de beide ateliers die ver van elkaar af liggen. Die afstand bedreigt soms de contact- of lestijd.

Gezien een minderheid van de leerlingen zich vrij bewegen tussen beide ateliers is het voor de vakgroep niet altijd duidelijk hoeveel tijd en aandacht deze leerlingen concreet besteden aan het aanleren van bewerkingstechnieken van de eigen optie.

Uitrusting Het atelier beschikt over een minimum aan middelen, didactisch materiaal en gereedschap. De twee ovens, voornamelijk bedoeld voor de optie keramiek
Leermiddelen en ICT kunnen ook door de leerlingen van deze optie worden gebruikt. Naast de extra
Logistiek bijdrage die elke leerling betaalt bij de inschrijving, staan zij voornamelijk zelf in voor het verbruiksmateriaal.

De academie biedt geen didactische of kunstzinnige boeken aan en eveneens ontbreekt een minimum aan ICT-middelen. De leerkrachten brengen hun eigen materiaal mee.

Voor elke leerling voorziet de academie slechts een beperkte ruimte, een werktafel en een minimum aan opbergmeubilair.

Het beeldhouwatelier is klein volgens het aantal leerlingen. De drie aaneengeschaalde ruimtes bieden nipt voldoende plaats voor kap-, slijp- of laswerk, voor het werken met gips en voor de realisatie van algemeen ruimtelijk werk. De hoge ruimtes zijn niet toegankelijk via brede en hoge deuren of poorten. Dit staat de realisatie van veel soorten werk en de groei van het aantal leerlingen in de weg.

Infrastructuur De deelruimte voor het kap-slijp- of laswerk is niet voorzien van een afdoend ventilatiesysteem.
Het atelier ligt veraf van dat van de keramiek, wat de samenwerking tussen beide opties allesbehalve eenvoudig maakt.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De evaluatiepraktijk aan deze optie is vergelijkbaar met deze van de optie algemeen beeldende vorming, zoals hierboven beschreven. Gesprekken in groep stimuleren de leerlingen goed in hun leertraject maar bereiden ze slechts beperkt voor op de evaluatiemomenten, met name op het evaluatiegesprek met een externe jury tijdens de eindproeven. De leerkrachten evalueren aan de hand van dezelfde evaluatiefiche zoals in alle andere opties. Deze zijn voor de overgangsproeven dezelfde als voor de eindproeven, ongeacht de graad en het verschil in onderwijsaanbod. Deze fiche toont voor één schooljaar heel summier de evolutie aan van een leerling maar niet welke leerplandoelstellingen deze bereikt heeft of waar hij zich bevindt in zijn ontwikkelingstraject. De tien evaluatiecriteria missen een heldere link met het onderwijsaanbod en het leerplan. Het persoonsgericht commentaar komt hier niet aan tegemoet. De beoordeling laat geen duidelijk beeld van de leerling of zijn leerproces zien.
Rapporteringspraktijk	De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld. De academie maakt hierbij een inbreuk op de regelgeving. De leerling mist hierdoor de geschreven informatie uit de evaluatie.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De leerbegeleiding verloopt conform de visie van de academie, zoals het beschreven is in het deelvorslag van algemeen beeldende vorming. De leerling staat centraal en zijn vraag is het uitgangspunt voor de specifieke leerbegeleiding die enerzijds heel zorgzaam en anderzijds voldoende uitdagend is. Het gebruik van een log- of schetsboek werkt voor de artistieke ontwikkeling heel stimulerend. De dynamiek van de leerlingengroep en de vertrouwensrelatie met elke leerkracht zijn hierbij belangrijk. Bij elke nieuwe kennismaking peilt de leerkracht naar de beginsituatie van de leerling. Occasioneel consulteert deze de beschikbare evaluatiefiches, die als een eenvoudige versie van een leerlingvolgsysteem functioneren, maar nuttige informatie missen.
Deskundigheidsbevordering <i>Verspreiding van expertise</i>	De vakgroep werkt heel nauw samen met deze van de optie keramiek. In de samenwerking met de twee leerlingengroepen en het regelmatig overleg wisselen alle leerkrachten zowel technische, artistieke als didactisch pedagogische ervaringen uit.
Inbreuk(en) op regelgeving	Inbreuk op BVR 31-07-1990, hoofdstuk IV, artikel 19. De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld.

3.1.1.3 Beeldende kunst: keramiek

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk toont niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen uit het minimum leerplan bereikt hebben. De geëvalueerde doelen kennen geen duidelijke link met de minimum leerplannen of met de leerlijnen uit het onderwijsaanbod.

Outputgegevens

Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting, in het schooljaar 2005-2006, steeg het leerlingenaantal van deze optie met bijna 28,6 %. Na een lichte daling gedurende een zevental jaar steeg het aantal opnieuw sinds een drietal jaar. Op Vlaams niveau daalde dit met bijna 11,7 %.

Het aandeel van deze optie binnen de academie daalde in dezelfde periode, van 1,7 % tot 2,9 %, maar blijft hiermee ver boven het Vlaams niveau van 1,3 %. Net zoals bij de optie beeldhouwkunst is dit voornamelijk te wijten aan het lage aantal leerlingen in de lagere en middelbare graad, in verhouding tot de gemiddelde academie in Vlaanderen. De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Een steekproef leert dat de uitval, met bijna 70% groot is. Verhoudingsgewijs vallen de meeste leerlingen uit na het eerste en het tweede jaar. In deze twee jaren zit bijna twee derden van het totaalaantal leerlingen.

Sommige leerlingen stromen door naar een andere optie binnen de academie. Het komt voor dat leerlingen doorstromen naar het hoger kunstonderwijs.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
*Verticale en horizontale
samenhang*
Klasmanagement
Actief en constructief leren

Het onderwijsaanbod van deze optie is voor de beeldaspecten, de creatieve en artistieke ontwikkeling gelijk aan deze van de optie beeldbouwkunst, zoals hierboven beschreven. Samen vormen ze de opleiding 'Atelier Ruimtelijk Werk – Beeldhouwen / Keramiek'. De jaarplannen van de twee opties vertonen een heel sterke horizontale en een redelijke verticale samenhang. Het belangrijkste materiaal dat de leerlingen in deze optie leren verwerken en afwerken is klei maar daarnaast werken ze intens en succesvol met vele andere materialen.

Het doel van de optie is vanuit het domein keramiek een brede artistieke vorming aan te bieden voor het creëren en het maken van ruimtelijk werk. Leerlingen hebben de kans om functionele keramiek te maken maar het accent ligt duidelijk op het maken van vrije keramiek, sculpturaal werk, dat ze leren bakken en glazuren.

Om het artistieke doel te bereiken zijn duidelijke en goede leerlijnen ontwikkeld. De algemene vormingsdoelen bereiken de leerlingen van deze optie duidelijk stapsgewijs zoals het minimum leerplan voorschrijft. De volgorde voor het aanleren van technieken bepaalt de leerlingen in hoofdzaak zelf, in de mate van het praktisch haalbare. Zij gaan hierbij geen enkele uitdaging uit de weg. Conform het leerplan experimenteren de leerlingen zelfstandig met technieken en maken degelijke kleurstudies. De leerlingen ontwikkelen parallel de artistieke inhoud en de technische vaardigheden van het domein. Hun resultaten komen tot stand via een bewust ontwerpproces en een degelijk artistiek onderzoek.

De leerlingen werken bij aanvang van de opleiding al heel zelfstandig en nemen vele initiatieven voor hun leerproces. De diverse opdrachten dagen hen goed uit en inspireren hen. Veel mogelijkheden om groot werk te maken krijgen ze niet.

De leerlingen creëren en werken heel zelfstandig kwaliteitsvolle, boeiende en heel diverse projecten uit. Het werk is van een artistiek hoog niveau.

Dit alles komt tot stand in een gemoedelijke sfeer. Gesprekken met de leerlingen tonen aan dat deze projecten tot stand komen dankzij een authentiek artistiek onderzoekstraject. Hun beeldtaal en materiaalgebruik is dan ook heel persoonlijk en artistiek relevant. Leerlingen uit de specialisatiegraad weten zich goed te situeren ten aanzien van medeleerlingen en toonaangevende beeldend kunstenaars.

Onderwijsorganisatie
Groeperingsvorm

Het uurrooster laat toe dat zowel de leerkrachten als de leerlingen zich vrij tussen het eigen atelier en dat van de beeldhouwkunst bewegen. De bedreigt mogelijks de contact- of lestijd.

Het is voor de vakgroep niet altijd duidelijk hoeveel tijd en aandacht een leerling concreet besteedt aan het aanleren van de technieken van de eigen optie.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

De optie biedt een minimum aan leermiddelen en gereedschap aan. Twee ovens laten toe dat de leerlingen voldoende regelmatig hun werk kunnen bakken. Voor een basis aan verbruiksmateriaal is de academie aangewezen op de extra bijdragen van de leerlingen bij de inschrijvingen.

De academie biedt geen basis bibliotheek of ICT-middelen aan. De leerkrachten brengen zelf veel interessante literatuur en redelijk goed gedocumenteerde inspiratiebeelden mee.

Opvallend is de grote en waardevolle collectie aan beeldmateriaal van het werk van de oud-leerlingen van deze optie. Dit overzicht mist echter nuttige achtergrondinformatie over de oud-leerling in kwestie, de inhoudelijke aanleiding en de aangewende technieken van het werk.

Infrastructuur

Met haar ligging op de eerste verdieping en het ontbreken van een lift tot op de ateliervloer is het atelier moeilijk toegankelijk. Dit beperkt zowel de bereikbaarheid voor leerlingen met mobiliteitsproblemen als het verwerken van zware werkstukken. De ovens bevinden zich op het gelijkvloers, wat niet bevorderlijk is voor het pedagogisch comfort.

Het atelier is klein in verhouding tot het aantal leerlingen. Voor een opleiding met een groeiend aantal leerling vormt dit eveneens een bedreiging voor het pedagogisch comfort. Elke leerling kan slechts beschikken over een beperkte ruimte, een werktafel en een minimum aan opbergmeubilair. Dit alles samen legt een beperking op de ontwikkeling van de leerling.

Het atelier mist een afdoend ventilatiesysteem.

De grote afstand tot het atelier beeldhouwkunst bemoeilijkt een goede samenwerking tussen beide opties.

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Valide

Betrouwbaar

De evaluatiepraktijk in deze optie is vergelijkbaar met deze van de optie algemeen beeldende vorming en identiek aan deze van beeldhouwkunst, zoals hierboven beschreven. Regelmatig nemen de leerlingen deel aan gesprekken in groep als stimulans voor hun eigen werk en als voorbereiding op de externe jury.

De optie hanteert eveneens de evaluatiefiche zoals alle andere opties. Hierdoor heeft de vakgroep geen zicht op de leerplandoelstellingen die de leerling bereikt heeft en waar hij zich bevindt in zijn ontwikkelingstraject. De beoordeling laat geen duidelijk beeld van de leerling of zijn proces zien.

Rapporteringspraktijk

De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld. De academie maakt hierbij een inbreuk op de regelgeving. Hierdoor mist de leerling de geschreven informatie uit de evaluatie.

Leerbegeleiding

Zorgzaam en uitdagend

Leerlingvolgsysteem

Gezien de vakgroepen van de optie keramiek en beeldhouwkunst instaan voor de begeleiding van alle leerlingen van beide opties, is de leerbegeleiding identiek aan deze van de beeldhouwkunst, zoals hierboven beschreven. De leerling staat centraal en zijn vraag is het uitgangspunt voor de specifieke leerbegeleiding die enerzijds heel zorgzaam en anderzijds voldoende uitdagend is. Het gebruik van een log- of schetsboek werkt heel stimulerend in de artistieke ontwikkeling.

Deskundigheidsbevordering

Verspreiding van expertise

De vakgroep werkt heel nauw samen met deze van de optie beeldhouwen. Hierbij wisselen de leerkrachten zowel technische, artistieke als didactisch pedagogische ervaringen uit.

Inbreuk(en) op

regelgeving

Inbreuk op BVR 31-07-1990, hoofdstuk IV, artikel 19. De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld.

3.1.1.4 Beeldende kunst: tekenkunst

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk toont niet aan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen uit het minimum leerplan bereikt hebben. De geëvalueerde doelen kennen geen duidelijke link met de minimum leerplannen of met de leerlijnen uit het onderwijsaanbod.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting in het schooljaar 2005-2006, steeg na vele grote schommelingen, het leerlingenaantal van deze optie met 23 %. Op Vlaams niveau daalde dit met 13,5 %.

Het aandeel van deze optie binnen de academie steeg in dezelfde periode, van 13,9 % tot 22,9 %, en blijft hiermee ver boven het Vlaams niveau van 2,4 %. Zoals bij de andere opties aan de hogere graad is dit voornamelijk te wijten aan het lage aantal leerlingen in de lagere en middelbare graad, in verhouding tot de gemiddelde academie in Vlaanderen. De academie houdt geen doorstroomcijfers bij van haar leerlingen. Een steekproef leert dat de uitval met 70% à 90% groot is. In het vierde jaar houdt de optie slechts 26% van de gestarte leerlingen over. Op Vlaams niveau ligt dit in de buurt van 40%.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Verticale en horizontale samenhang</i> <i>Klasmanagement</i> <i>Actief en constructief leren</i>	De academie biedt de optie tekenkunst aan met een atelier modeltekenen en een atelier algemene tekenkunst. Beide verzorgen een volledig en evenwichtig aanbod in functie van de algemene leerplandoelstellingen uit het minimum leerplan. De leerlingen volgen een volwaardige kunstopleiding in de tekenkunst. Modeltekenen en het tekenen van objecten, ruimtes en materialen, met aandacht voor diverse lichtbronnen, komen in beide ateliers evenwaardig aan bod. De ‘cross-over’ initiatieven zorgen voor het nodige evenwicht. Enkel de tijd die de leerlingen aan deze onderwerpen besteden, verschilt. De jaarplannen vertonen een sterke horizontale en verticale samenhang. Het onderwijsaanbod in beide ateliers is opgebouwd volgens effectieve leerlijnen die voor de leerlingen duidelijk zijn. De horizontale samenhang tussen de vakken specifiek artistiek atelier en kunstgeschiedenis ondersteunt de leerlingen goed op vlak van kunstinitiatie en van hun algemeen artistiek inzicht. De optie biedt enkele doelen aan uit het domein van de vrije grafiek. Het aanleren van diverse grafische technieken laat hen anders naar beelden kijken. De gecombineerde aandacht voor het tekenkundige en het grafische stellen de leerlingen reeds vroeg in hun ontwikkelingstraject in staat om vele artistieke leerplandoelstellingen uit het leerplan te bereiken. Later in de opleiding verdiepen de leerlingen zich op een goede wijze in een eigen artistieke beeldtaal. In de lessen heerst een grote concentratie. De leerlingen werken stil en gedreven aan hun opdrachten. Naarmate de opleiding vordert groeit de graad van zelfstandigheid. Leerlingen maken bewuste keuzes op velerlei vlak en sturen hun eigen artistiek proces goed aan. Ze zijn zich heel goed bewust van de vele factoren die hun beslissingen bepalen. Hun enthousiasme is heel groot. Vanaf het vierde jaar verrichten zij kwaliteitsvol artistiek onderzoek. Hun werk is authentiek en artistiek waardevol. Onderwijsorganisatie <i>Groeperingsvorm</i> De leerlingen in de algemene tekenkunst zijn gegroepeerd per leerjaar en werken in eigen atelierruimtes. Het derde jaar vormt een uitzondering. Zij werken in het atelier vrije grafiek, bij de leerlingen van deze optie. Deze groep heeft de grootste instroom maar ook de laagste doorstroom van de optie. De leerlingen modeltekenen zijn over de leerjaren heen gegroepeerd en inspireren elkaar goed. Deze leerlingen blijven gedurende het hele traject samen. Ze stromen beter door dan de leerlingen van de algemene tekenkunst. Mogelijks bestaat er een verband tussen de onderwijsorganisatie (groep en locatie) en de doorstroom.
---	--

Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De ateliers verschillen veel van elkaar wat betreft het pedagogisch didactisch comfort zoals het minimum leerplan het voorschrijft. De eigen ateliers algemene tekenkunst bieden aan het begin van de opleiding een goed pedagogisch comfort. De grote ruimtes zijn per leerjaar opgesplitst en aan de panelen hangt voldoende en inspirerend werk van de leerlingen. Deze duidelijke opsplitsing per leerjaar werkt ondersteunend voor de leerlingen. De afstuderenden van de hogere graad en de leerlingen van de specialisatiegraad zitten apart van de rest van de groep. Hierdoor komt deze laatste groep weinig in contact met deze afstuderende leerlingen en hun inspirerend werk. Deze ruimtes zijn klein in verhouding tot het aantal leerlingen. Dit staat in contrast met de gunstige situatie in de eerste drie jaar van de opleiding. De ateliers modeltekenen, die gedeeld worden met de kunsthumaniora en de hogeschool, missen panelen om voldoende werk van de leerling op te kunnen hangen. Dit bedreigt de noodzakelijke eigen artistieke sfeer in deze ateliers. De extra financiële bijdrage die elke leerling bij de inschrijving levert laat de academie toe om een basis aan verbruiksmateriaal aan te bieden. De academie biedt echter geen basis aan didactische of kunstzinnig materiaal, boeken en ICT aan. Hiervoor is zij aangewezen op wat de leerkrachten van thuis meebrengen. In de vele jaren die verschillende leerkrachten aan deze academie werkzaam zijn, is dat uitgegroeid tot een mooie verzameling aan materiaal en boeken maar het is geen eigendom van de academie.
Infrastructuur	Bepaalde ateliers kunnen onvoldoende verlucht worden.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	Zoals in de andere opties van de academie biedt de evaluatiepraktijk geen zicht op de leerplandoelstellingen die de leerling bereikt heeft en waar hij zich bevindt in zijn ontwikkelingstraject. Zie hiervoor de beschrijvingen in de voorgaande deelverslagen. De vele gesprekken in groep vormen de overgang tussen de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. Deze stimuleren hen duidelijk in hun leertraject en bereiden hen voor op de externe jury. De evaluatiefiches helpen echter niet om zich een duidelijk beeld van de leerling of van zijn proces te vormen. Rapporteringspraktijk De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld. De academie maakt hierbij een inbreuk op de regelgeving.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

Conform het APV beschrijft is de leerbegeleiding een cruciale factor in het leerproces van de leerling, zoals hierboven beschreven in het deelverslag van de optie algemeen beeldende vorming.

De didactische aanpak leidt de leerlingen stapsgewijs in het domein van de tekenkunst en ontwikkelt bij hen het vermogen om artistiek waardevol werk te realiseren. De begeleiding verloopt individueel en is gebaseerd op de leervraag van de leerling. Elke leerling kan op eigen tempo, en na verloop van tijd met eigen technieken, naar eigen gekozen onderwerpen werken. De begeleiding stimuleert de verdieping van het leerproces en het vermogen om aan zelfreflectie te doen. Het schets-of logboek ondersteunt dit proces effectief. De evaluatiefiches van voorgaande jaren consulteren de leerkracht af en toe als om de beginsituatie van een leerling te leren kennen.

**Inbreuk(en) op
regelgeving**

Inbreuk op BVR 31-07-1990, hoofdstuk IV, artikel 19. De inhoud van de evaluatiefiche wordt niet aan de leerling meegedeeld.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op maar doet dat nog onvoldoende op systematische wijze. Ze is hierin onvolledig. Dat blijkt uit de wijze waarop de instelling verplichte controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent de instelling de tekorten waaraan ze moet werken onvoldoende. Dat belet haar om waakzaam te zijn voor ongunstige factoren en veranderingen in de omgeving waarin wordt onderwezen en leerlingen worden begeleid.

Het verklaart waarom plannen zoals het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet consequent inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de instelling. Sommige tekorten kregen een oplossing, maar er zijn ook gekende tekorten die al langere tijd aanslepen. De uitwerking van het plan is niet altijd doelgericht en voor sommige verbeteracties is er onduidelijkheid over het vereiste budget om ze uit te voeren.

De planning mist aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat de instelling proactief handelt. Er is nog te weinig een cultuur waarbij elkeen op eigen niveau verantwoordelijkheid neemt. Dat laat zich voelen in de feitelijke situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst, blijken er meerdere tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting nog onvoldoende opgelost. Wat moet verbeteren, is in de planning slechts gedeeltelijk voorzien. Er is weinig initiatief om, in afwachting van een oplossing ten gronde, via organisatorische maatregelen en/of kleinere werken en/of sensibiliserende acties iets te ondernemen om de situatie minimaal te verbeteren.

De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat niet alle locaties even comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Er is een gedeeltelijke opsporing waarmee de instelling tekorten vaststelt. Omwille van de gedeeltelijke verbetering van tekorten, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is. Wanneer de instelling de kwaliteit van haar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne consequenter bewaakt, daadkrachtiger tekorten beheerst en verbeteracties uitvoert, moet het mogelijk zijn deze verbetering op eigen kracht vorm te geven.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiesysteem

- Doelgerichtheid** Het Inrichtend Comité Sint-Lucas Gent vzw heeft conform de wetgeving het juridisch luik van het personeelsbeheer verankerd in een Arbeidsreglement. Dit reglement is van toepassing op het gesubsidieerd personeel zoals bedoeld in het Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding. Hoofdstuk 9 regelt de functiebeschrijvingen en de functioneringsgesprekken. Er is een duidelijk kader aangegeven waarbinnen het functionerings- en evaluatiesysteem werkzaam kan zijn. Er is eveneens een directe verwijzing naar het artistiek pedagogisch project. Hierdoor wenst men de visie te verbinden met de uiteenlopende taken en opdrachten. Het personeel blijkt weinig op de hoogte van de inhoud van dit Arbeidsreglement.
- Ondersteuning** Ter ondersteuning van het personeelsbeleid is een LOC (lokaal overlegcomité) samengesteld. Dit orgaan komt samen in het kader van de officiële goedkeuring van aanstellingen, lessenroosters, verdeling van het lestijdenpakket e.d. Momenteel heeft de academie, na een interne procedure, twee halftijdse directeurs aangesteld welke ook nog deeltijds les geven in de eigen school. Zij zijn momenteel verantwoordelijk voor het personeelsbeleid t.a.v. de leerkrachten (art. 103) hoewel zij dit beleid niet uitvoeren op basis van een individuele functiebeschrijving. Normaliter dienen deze directies geëvalueerd door het schoolbestuur. Het Arbeidsreglement duidt niet aan wie de directies zal evalueren. Het is evenmin duidelijk wie de twee directies in hun functie als leerkracht moet evalueren. Hoofdstuk 17 van het Arbeidsreglement wijst op de regeling die de academie treft op het vlak van “Bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk”. Artikel 180 §.1 wijst erop dat ter ondersteuning van dit beleid een preventieadviseur psychosociale belasting wordt aangesteld. Het is niet duidelijk of deze is aangesteld en reëel de functie uitoefent.

- Doeltreffendheid** De academie organiseert geen functioneringsgesprekken. Er werden ook nog geen geïndividualiseerde functiebeschrijvingen opgesteld. Wel is er een standaardsjabloon van functiebeschrijving die nog niet operationeel is. Er zijn geen functioneringsdossiers zoals art. 73 van het Arbeidsreglement aangeeft. Wel zijn er administratieve dossiers met het loopbaanverloop van het personeel.
- Het arbeidsreglement zegt over het functioneringsgesprek: “Voor elk personeelslid dat is aangesteld voor meer dan 104 dagen en voor elk personeelslid waarvoor de academie dit in de algemene afspraken heeft vastgelegd, wordt aan de hand van dit gesprek een geïndividualiseerde functiebeschrijving opgesteld in onderling overleg tussen het personeelslid en de directeur conform de bepalingen van het Decreet Rechtspositie. Het personeelslid ontvangt een exemplaar van zijn/haar geïndividualiseerde functiebeschrijving.”
- De inspectie werd enkele keren aangesproken in het kader van bezorgdheden en klachten. Er blijkt binnen de school geen vertrouwensvol aanspreekpunt dat deze noden en gevoeligheden voldoende kan kanaliseren.
- De academie beantwoordt niet aan de afspraken die ze in haar eigen arbeidsreglement heeft vastgelegd. Hierdoor bevindt het aanstellings- en evaluatiebeleid zich in een zwakke en kwetsbare positie.
- Ontwikkeling** Binnen een ontwikkelingsperspectief blijkt de academie nog heel wat concrete invulling te moeten geven aan het personeelsbeleid. Verschillende intenties die artikelsgewijs geformuleerd staan in het Arbeidsreglement zijn nog niet concreet uitgewerkt. Zo zou aan het personeel, in het kader van een gestroomlijnd personeelsbeleid, mogelijk een vademecum ter beschikking kunnen gesteld worden dat alle belangrijke documenten bevat die in art. 189 worden opgesomd.

4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De academie ziet de evaluatiepraktijk als een middel om het beeldend bewustwordingsproces bij de leerling te stimuleren. Ze wil dit doen door het evaluatiegesprek met de leerling centraal te stellen en te ondersteunen zodat de doelen voor het verder artistiek leerproces duidelijk worden. De leerling en zijn leerproces staan hierbij centraal. Met name wil de academie dat competentiegerichtes evaluaties plaatsvinden als verlengstuk op de leerbegeleiding in de ateliers. Daarnaast wil de academie vermijden dat leerlingen zich competitief met elkaar vergelijken op basis van de resultaten van de evaluatie.

Deze doelstellingen sluiten aan bij de artistiek pedagogische visie (APV) van de academie die de nadruk legt op de individuele begeleiding van het beeldend artistiek traject van de leerling. Het APV schenkt echter geen specifieke aandacht aan de evaluatie- en de rapporteringspraktijk.

Ondersteuning De leerlingen kunnen zich dankzij de leerbegeleiding voorbereiden op de formele evaluatiemomenten. Die begeleiding start met de vertrouwensband die de leerkracht opbouwt met elke leerling. Tijdens de uitvoering van de opdrachten schat de leerkracht de beginsituatie van elke leerling in, evalueert deze en geeft op basis hiervan gerichte individuele begeleiding. Gelijkgerichte afspraken om dit even kwaliteitsvol te doen bestaan niet in het team. Regelmatig organiseert de leerkracht een bespreking met de leerlingen in groep. Die laat toe om afstand te nemen van het werk en in groep de kwaliteiten en aandachtspunten van elke leerling te bespreken. De doelen die besproken en geëvalueerd worden zijn echter niet duidelijk gelinkt aan de minimum leerplannen of aan leerlijnen uit het onderwijsaanbod of aan de evaluatiecriteria van de evaluatiepraktijk.

Tweemaal per jaar evalueren de leerkrachten hun leerlingen in een persoonlijk evaluatiegesprek. Vaak vinden deze gesprekken plaats in de klasgroep. Voor de eindproeven van de hogere en specialisatiegraad verlopen deze met een extern jurylid, in aanwezigheid van de leerkracht en eveneens met de medeleerlingen. Met het extern jurylid wil de academie een blik ‘van buitenaf’ als voorbereiding op later, nadat de opleiding is beëindigd. Voor de eindproef van de specialisatiegraad laat de academie de jury expliciet weten dat ze andere criteria kan hanteren, verschillend aan deze die de leerkrachten met de kandidaten gehanteerd hebben.

De academie biedt ter ondersteuning van de evaluatiemomenten, voor alle opties en graden, identieke evaluatiefiches aan. Deze bevatten criteria die de kennis, de vaardigheden en de attitude van vaste items volgens een vijfpuntenschaal meetbaar moeten maken. Hiermee wilt de academie competentiegericht evalueren. De relatie op de fiche tussen beoordeling van alle criteria en het puntentotaal is transparant. Ter aanvulling voorziet de fiche ook ruimte voor meer persoonlijk commentaar, maar dit biedt meestal weinig extra duidelijkheid. De evaluatiecriteria blijven voor elke graad en leerjaar ongewijzigd, ongeacht de verschillende leerinhoud. Met deze fiches mist de evaluatie de link met het onderwijsaanbod en met de leerplannen.

Noch tijdens het evaluatiegesprek of noch erna deelt de academie de inhoud van de schriftelijke evaluatie, aan de hand van de evaluatiefiche, mee aan de leerling of aan de ouders. Dit vormt een inbreuk tegen de regelgeving.

Doeltreffendheid De academie slaagt erin, door aan de leerlingen geen punten mee te delen, hen de kans te ontnemen om hun scores met elkaar vergelijken.

De vele gesprekken in groep en de twee evaluatiegesprekken per jaar bieden de leerling specifieke inzichten in verband met het geleverde werk en hun persoonlijkheid. Ze tonen echter niet aan over welke competenties de leerlingen beschikken en/of in welke mate zij bepaalde leerplandoelstellingen bereikt hebben.

De leerkrachten beoordelen de verschillende evaluatiecriteria voor elke leerling met weinig nuanceren. Dit lijkt de opsplitsing in meerdere evaluatiecriteria overbodig te maken. De evaluatiefiche toont noch een specifiek profiel, noch een tendens in het leerproces van de leerling. De evaluatiefiches liggen ter inzage op het secretariaat, maar heel weinig leerlingen of ouders maken van de kans gebruik om hun fiches in te zien.

Getuigenissen van leerlingen en leerkrachten en de atelierbezoeken tonen aan dat de grote meerderheid van de leerlingen de minimum leerplandoelstellingen al enige tijd bereikt hebben voor hun eindproef.

Gesprekken met de afstuderende leerlingen tonen aan dat zij zichzelf, op een intuïtieve manier, goed kunnen evalueren op artistiek beeldend vlak. Zij maken doordachte keuzes om tot boeiend werk te komen. De confrontatie met het extern jurylid, die volgens eigen criteria kan evalueren, bereidt de leerlingen voor op een zelfstandigheid na de opleiding. In de meerderheid van de evaluaties toetst het jurylid en de betrokken leerkrachten de leerlingen aan uitbreidingsdoelen. De leerlingen ervaren deze gesprekken als heel stimulerend en als een eerste stap in de beeldend artistieke buitenwereld.

De leerlingen die niet behoren tot de afstuderende, missen in de huidige evaluatiepraktijk voldoende inzicht in hun ontwikkelingstraject. De specifieke doelen voor de leerlingen vloeien voornamelijk voort uit het traject van de leerling zelf, dat tijdens de evaluatie besproken is. Zij missen echter een perspectief op een breder groeitraject, namelijk dat vanuit de leerplannen.

De evaluatie focust zo sterk op zogenaamde competentiedoelen dat ze het leertraject om de minimum leerplandoelen te bereiken onvoldoende ondersteunt. De academie mist hierbij de kans om het onderwijsaanbod toegankelijker te maken, de leerlingen extra te stimuleren in hun leertraject en zo de doorstroom van leerlingen positief te beïnvloeden.

Ontwikkeling Met aandacht voor de algemene recente evoluties in het deeltijdskunstonderwijs werkt het lerarenteam al meerdere jaren aan een vernieuwde evaluatiepraktijk. Waar vroeger vooral de producten van de leerlingen werden geëvalueerd, is er sinds enkele jaren meer aandacht voor de evaluatie van het leer-en ontwikkelingsproces van de leerling. De doelstelling die de academie hierbij voor ogen heeft is een evaluatiepraktijk die een goede aansluiting vindt met de artistiek pedagogische visie van de instelling en met haar lespraktijk. Dit leidde tot een nieuwe evaluatiefiche die nog steeds in ontwikkeling is.

De wijze waarop de academie de focus legt op competentiegericht evalueren, vervaagt echter de relatie met de leerplannen en het onderwijsaanbod. Duidelijke omschrijvingen van artistieke competenties kunnen hieraan tegemoet komen.

Daar de leerlingen niet systematisch op de hoogte zijn van de inhoud van hun evaluatiefiches vormen zij voor de academie geen partner als klankbord in de verdere ontwikkeling van deze fiche en de evaluatiepraktijk in het algemeen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het leiderschap van de academie krijgt invulling door twee halftijdse directeurs die deze taak combineren met een halftijdse opdracht als leerkracht binnen de instelling. Daarnaast zijn zij ook actief als beeldend kunstenaar. Zij zijn recent door de inrichtende macht, het Inrichtend Comité Sint-Lucas vzw aangesteld met de opdracht om de academie te versterken voor de toekomst. De aandacht gaat hierbij uit naar samenwerkingsverbanden met de andere instituten op de site. De meest intense relatie onderhoudt de academie met haar zusteronderwijsinstelling de Kunsthumaniora Sint-Lucas-Gent, met wie zij heel wat infrastructuur deelt. Het inrichtend comité toont een grote betrokkenheid en levert vele inspanningen ter ondersteuning van haar beide onderwijsinstellingen.

Het dagelijks bestuur van de academie is bij gebrek aan een middenkader in handen van de directie en enkele democratisch aangeduide leerkrachten die samen een visiewerkgroep vormen. Samen concretiseren zij doelen en actiepunten uit de artistiek pedagogische visie van de academie.

De twee complementaire halftijdse directeurs vervullen geëngageerd beiden afwisselend de rol van een sturend en dienend leiderschap.

Op een organische manier, door het te doen, streven zij een gemeenschappelijk democratisch en participatief leiderschap na met een inspirerende voortrekkersrol voor de academie.

Visieontwikkeling De artistiek pedagogische visie aan deze academie groeide vanuit de lespraktijk van onderuit naar boven. Het is een permanent proces. Vele leerkrachten werken in team of plegen veel informeel overleg over hun werking in het atelier. De vele actiegroepen, waarin elke leerkracht minstens bij één betrokken is, versterkt deze dynamiek. Tijdens pedagogische studiedagen kanaliseren de leerkrachten regelmatig hun ervaringen op artistiek pedagogisch vlak naar de visiewerkgroep. Die koppelt deze informatie aan de 'visie- en actietekst', het artistiek pedagogisch project van de academie.

Besluitvorming De besluitvorming van de interne werking van de academie komt na overleg in de schoot van de visiewerkgroep. Op algemene personeelsvergaderingen krijgen de leerkrachten de kans om hun stem over bepaalde voorstellen uit te brengen. Het directieteam neemt autonoom beslissingen. Een afsprakenkader omtrent het mandaat van de verschillende beslissingsorganen is er niet. Dit kan de consistentie van de besluitvorming per beslissingsniveau vastleggen.

Kwaliteitszorg Aan de academie leeft bij iedereen de verantwoordelijkheid om een hoge artistieke pedagogische kwaliteit na te streven. De werking drijft voornamelijk op het vertrouwen in elke leerkracht, lerarenteam of vakgroep. Deze beschikken dan ook over een grote autonomie. De klassen krijgen echter weinig bezoek in het kader van een evaluatie van de didactisch-pedagogische werking.

De overtuiging in de meerwaarde van samenwerken binnen het team gaf enkele jaren geleden de aanzet tot verschillende domein overschrijdende initiatieven. Dit versterkte de deskundigheid binnen het team op artistiek pedagogisch vlak.

De verschillende aspecten van de werking zoals jaarplannen, leerbegeleiding, infrastructuur, evaluatiepraktijk, deskundigheidsbevordering, ... zijn organisch naar elkaar toe gegroeid. Meer en meer versterken zij elkaar. Dit proces verloopt langzaam en is bovendien fragiel.

Niemand heeft een duidelijk overzicht en het mandaat om de samenhang tussen deze aspecten te borgen én te versterken voor de toekomst. Dergelijke aanstellingen bestaan noch op het niveau van de vakgroep, noch op het niveau van de academie.

Het ontbreken van gepersonaliseerde functiebeschrijvingen, voor het voltallig personeel, bemoeilijkt het opnemen van dergelijke verantwoordelijkheden. Met de omschrijving kan eveneens duidelijkheid bestaan over wie de directeurs in hun functie als leerkracht opvolgt, coacht en evalueert.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het schenken van grote aandacht aan de leerling, zijn leefwereld, zijn vraag en zijn technisch en artistiek proces.
- Het stimuleren van teamcoaching. De meerdere visies in het atelier motiveren de leerlingen en zetten hen aan tot zelfstandigheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het beleid communiceert spontaan en bewerkstelligt een informele interactie met haar personeel.
- Er zijn formeel diverse instrumenten zoals een arbeidsreglement, een schoolreglement en een model voor een functiebeschrijving voor leerkracht.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het engagement en de grote betrokkenheid van de inrichtende macht en het directieteam.
- Het opmaken van een sterk onderbouwde artistiek pedagogische visie.
- De bevraging van het team bij het voorbereiden en het formuleren van noden en wensen voor de academie.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het aanbieden van een ondersteunende accommodatie en infrastructuur.
- Het voeren van een gericht pedagogisch beleid.
- Het onderwijsaanbod van de optie algemeen beeldende vorming organiseren volgens pedagogische leerlijnen met de link naar de leerplandoelstellingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het operationaliseren van alle ontwikkelde instrumenten.
- Het aanstellen en coachen van personeel op basis van een gepersonaliseerde functiebeschrijving.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het systematisch (stapsgewijs, fasegewijs, termijngericht gepland) concretiseren van het APV.
- Het democratisch gehalte van de leiderschapstijl vormgeven.

6.3 Wat moet de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Een gericht evaluatiebeleid opzetten, conform de leerplannen en het eigen APP.
- De instelling moet maatregelen nemen om de organisatie van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving te verbeteren.

Wat betreft de regelgeving

- Voldoen aan art. 8 van het Decreet betreffende de kwaliteit van het Onderwijs, 8/05/2009 - art. 8, de jaarlijkse goedkeuring van het nascholingsplan door het lokaal comité.
- Rapportering van de evaluatie van de leerling. BVR 31-07-1990, Hfdst IV, Art. 19.
- Opmaken van gepersonaliseerde functieomschrijvingen voor alle personeelsleden.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor **beeldende kunst** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor algemeen beeldende vorming, beeldhouwkunst, keramiek, tekenkunst.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **29-10-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Wouter CORNILLIE de inspecteur-verslaggever	JEROEN FRATEUR, ANNE DE CONINCK de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	